

ΒΑΚΑΚΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Προς
το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Ελ.Βενιζέλου 64
ΤΚ 546 31 Θεσσαλονίκη

Υπόψη και Προέδρου

Αθήνα, 15 Απριλίου 2014
Α.Π. 3606

Κύριε Πρόεδρε,

Θέμα: Ελληνική Ποιμενική Αιγο-προβατοτροφία: Από το ισχύον «κυκλώπειο» σύστημα σε Οργανωμένους Χώρους Σταβλισμού (ΟΧΣ)

Οι αναφορές του Υπ.ΑΑΤρ. στην ανάγκη ίδρυσης "Κτηνοτροφικών Πάρκων", η δημοσίευση στην Agrenda της 15-16 Μαρτίου 2014 άρθρου του Καθηγητού κυρίου Γ. Ζέρβα με θέμα "Κτηνοτροφικά Πάρκα, νέα φυσιογνωμία για την Ελληνική Αιγο-προβατοτροφία", η παρακολούθηση της ημερίδας στην Τρίπολη, με θεματικό αντικείμενο "Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Αιγο-προβατοτροφίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου" και το άρθρο του κυρίου Γ. Κοντονή στο «smart farm» με τίτλο «κτηνοτροφικά πάρκα – πολυκατοικία αιγο-προβάτων», σηματοδοτούν σημαντική προοπτική για την ανάπτυξη της ελληνικής κτηνοτροφίας.

Το επισυναπτόμενο κείμενο, που γνωστοποιείται και σε άλλους Φορείς που ενδιαφέρονται, άμεσα ή έμμεσα, με το θεματικό αυτό αντικείμενο, συνοψίζει τις απόψεις/θέσεις/προτάσεις που διαμορφώσαμε και επανειλημμένα διατυπώσαμε κατά την διάρκεια των 25 τελευταίων ετών, για την εφαρμογή της σημαντικής αυτής καινοτομίας, με στόχευση την ανάπτυξη της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του δυναμικού των ορεινών φυσικών βοσκοτόπων, σε παραγωγή απολήψιμης βοσκήσιμης ύλης.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε πρόσθετη πληροφορία ακόμα και για παρουσίαση της ολοκληρωμένης πρότασής μας για την δημιουργία ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων.

Με τιμή,

Φώτιος Βακάκης

Δρ. Γεωπόνος-Γεωργοοικονομολόγος

Ελληνική Ποιμενική Αιγο-προβατοτροφία Από το ισχύον «κυκλώπειο» σύστημα σε Οργανωμένους Χώρους Σταβλισμού (ΟΧΣ)

Φωτίου Α. Βακάκη

Δρος Γεωπόνου-Γεωργοοικονομολόγου

Εισαγωγή: Οι πρόσφατες αναφορές του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤρ) στην ανάγκη ίδρυσης «Κτηνοτροφικών Πάρκων», ως «εργαλείων» ανάπτυξης της Ελληνικής Κτηνοτροφίας, η πρόσφατη δημοσίευση στην Agrenda άρθρου του Καθηγητή ΓΠΑ κ. Γεωργίου Ζέρβα με θέμα «Κτηνοτροφικά Πάρκα, νέα φυσιογνωμία για την ελληνική αιγο-προβατοτροφία», η πρόσφατη διεξαγωγή ημερίδας στην Τρίπολη με θεματικό αντικείμενο «Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Αιγο-προβατοτροφίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου» και το άρθρο του Γ. Κοντονή στο «smart farm» Απρίλιος 2014, με τίτλο «Κτηνοτροφικά Πάρκα» - «Πολυκατοικία αιγο-προβάτων», καθιστούν όχι μόνον επίκαιρη αλλά και αναγκαία την ιδέα-πρόταση που διατυπώνουμε και υποστηρίζουμε από 25ετίας, για την αναγκαιότητα ίδρυσης «Οργανωμένων Χώρων Σταβλισμού (ΟΧΣ) ποιμενικών αιγο-προβάτων». Η γενικόλογη αναφορά στην δημιουργία «Κτηνοτροφικών Πάρκων», χωρίς σαφή, θεσμοθετημένο και χωροταξικά, εννοιολογικά και ζωοτεχνικά τεκμηριωμένο προσδιορισμό του όρου, δημιουργεί σύγχυση, που ενδέχεται να απαξιώσει την καινοτόμο ιδέα-πρόταση που αφορά στη δημιουργία «ΟΧΣ συγκεκριμένης κατηγορίας και συστήματος εκτροφής ζώων» και, ειδικότερα, την ιδέα-πρότασή μας για την ίδρυση «ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων», προκειμένου να αμβλυθούν οι πολυδιάστατες (τεχνικές, οργανωτικές, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές) αδυναμίες του ισχύοντος συστήματος άσκησης της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας. Στην άρση των αδυναμιών αυτών στηρίζεται και η δυνατότητα αξιοποίησης του μεγάλου δυνητικού εξωστρεφούς παραγωγικού δυναμικού της Χώρας σε «Φέτα ΠΟΠ», σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του δυνητικού δυναμικού (σε παραγωγή απολήψιμης βοσκήσιμης ύλης) των εκτεταμένων εκτάσεων φυσικών ορεινών βοσκοτόπων.

Μέχρι και πρόσφατα, ό,τι σχετικό με την εφαρμογή της προαναφερόμενης καινοτομίας σχεδιάστηκε και προωθήθηκε, μέσω εγκυκλίων, νομικών ρυθμίσεων και αποσπασματικών χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών, αφορά, κυρίως, στην άμβλυνση των οχλήσεων στο περιβάλλον της ελληνικής κτηνοτροφίας και όχι στην αντιμετώπιση των δομικών προβλημάτων της, η συνέργεια των οποίων προσδιορίζει και την περιβαλλοντική όχληση που αυτή προκαλεί, λαμβανομένων υπόψη και των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζουν οι επιμέρους κατηγορίες των εκτρεφόμενων ζώων και τα συστήματα διατήρησης και εκτροφής τους¹. Ως αποτέλεσμα της τακτικής αυτής έμειναν αναξιοποίητες επάλληλες προτάσεις, που προέκυψαν από σημαντικές μελέτες, η εκπόνηση των οποίων χρηματοδοτήθηκε από τον Δημόσιο Προϋπολογισμό και αφορούσαν, όχι μόνο στην ίδρυση ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, αλλά και στην ίδρυση πάρκων: χοιροτροφικών, πτηνοτροφικών, αγελαδοτροφικών και συστάδων ολοετών σταβλισμένων αιγο-προβάτων εντατικής εκτροφής και υψηλών αποδόσεων. Η συζήτηση που διεξάγεται φαίνεται ότι δεν έχει εξειδικευμένη στόχευση. Άλλοι ομιλούν για «Κτηνοτροφικές Ζώνες», άλλοι για «Κτηνοτροφικά Πάρκα»², άλλοι για «Κτηνοτροφικά Πάρκα αιγο-προβάτων», άλλοι για «Εγκατάσταση Ομάδων Παραγωγών» (;) και προφανώς εννοούν αιγο-προβατοτρόφους. Στην ημερίδα που προαναφέρεται διευκρινίστηκε ότι, το Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Αιγο-προβατοτροφίας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, αφορά στην ίδρυση και λειτουργία «Κτηνοτροφικών Πάρκων» για την εγκατάσταση ποιμνίων

¹ Κτηνοτροφία «βιομηχανικού/επιχειρηματικού τύπου» (πηνοτροφία, χοιροτροφία, γαλακτοπαραγωγική αγελαδοτροφία), σε συνδυασμό με σύστημα διατροφής των ζώων αποκλειστικά με προϊόντα φυτικής παραγωγής εγχώριας προέλευσης. Ποιμενική αιγο-προβατοτροφία, σε συνδυασμό με την ορθολογική αξιοποίηση των εκτεταμένων εκτάσεων ορεινών και ημιορεινών φυσικών βοσκοτόπων. Ολοετών σταβλισμένη εντατική εκτροφή αιγο-προβάτων υψηλών αποδόσεων, σε συνδυασμό με την διασφάλιση χονδροειδών ζωοτροφών μέσω, κυρίως, τεχνητών λειμώνων.

² Τα «Κτηνοτροφικά Πάρκα», αφορούν σε οργανωμένους χώρους εγκατάστασης μονάδων επιχειρηματικής κτηνοτροφίας (αγελαδοτροφία, χοιροτροφία), απαιτούν μεγάλες εκτάσεις, απαιτητικές υποδομές πολλών χρήσεων, συνοδεύονται με αποτελεσματικές λύσεις στα περιβαλλοντικά προβλήματα και ειδική ρυμοτομία, όπως συμβαίνει και με τις βιομηχανικές ζώνες.

ολοετώσ σταβλισμένων αιγο-προβάτων εντατικής εκτροφής και υψηλών αποδόσεων³ και όχι «ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων κατά την χειμερινο-εαρινή περίοδο⁴», οργανικά συνδεδεμένων με ορεινούς/ημιορεινούς φυσικούς βοσκοτόπους, των οποίων η δυνητική βοσκοικανότητα θα επαρκεί για τουλάχιστον πεντάμηνη βόσκηση των ζώων κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο. Από τα όσα αναφέρονται στη συνέχεια του κειμένου αυτού και, κυρίως, από το Παράρτημα που το συνοδεύει, συνάγεται ότι είμαστε σε θέση να ενημερώσουμε τους ενδιαφερόμενους Φορείς, παρουσιάζοντάς τους ολοκληρωμένη και επαρκώς μελετημένη/πυλοτική εφαρμογή της ιδέας-πρότασης για την δημιουργία «ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων», ως μια πρώτη συμβολή στην επιτυχία και της προαναφερόμενης προσπάθειας που άρχισε να σχεδιάζεται στην Πελοπόννησο.

Οι μέχρι τώρα προσπάθειες: Η τεκμηρίωση της ανάγκης για δημιουργία «ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων» έχει παρουσιαστεί επανειλημμένως την τελευταία 25/ετία, κατά την διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκε συστηματική ανάλυση, με ιδιαίτερη αναφορά: (i) στα πλεονεκτήματα που η ίδρυση των ΟΧΣ συνεπάγεται, μερικά από τα οποία καταχωρούνται και στο προαναφερόμενο άρθρο του κυρίου Κοντονή, (ii) στα κριτήρια χωροθέτησης και τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας τους, με χρήση κοινής τεχνικής υποδομής, (iii) στη ρυμοτομία τους, ώστε να εξυπηρετείται η λειτουργία ενός περιορισμένου αριθμού σύγχρονων ποιμνιοστασιών με επαρκείς αποθηκευτικούς χώρους για χονδροειδείς ζωτροφές, στα οποία, ένας αντίστοιχος αριθμός αιγο-προβατοτρόφων, με ατομική ευθύνη, θα διατηρούν τα ποιμνιά τους κατά την χειμερινο-εαρινή περίοδο, που είναι και η περίοδος παραγωγής και (iv), στην οργανική διασύνδεσή τους με τις αναγκαίες εκτάσεις οργανωμένων φυσικών ορεινών βοσκοτόπων, όπου, υπό συνθήκες οικολογικής διαχείρισής τους, τα αιγο-πρόβατα θα βόσκουν κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο.

Στο Παράρτημα που συνοδεύει το κείμενο αυτό αναφέρονται: (Α) Οι μελέτες που εκπονήσαμε και αφορούν στην ανάδειξη της καινοτομίας του ΟΧΣ, ως βασικού «εργαλείου» εκσυγχρονισμού και οργάνωσης της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, τόσο σημαντικής για την ελληνική «γεωργία», την Εθνική Οικονομία, την Κοινωνία των αγροτικών περιοχών και την Οικολογία. (Β) Μερικές μόνον από τις παρεμβάσεις του γράφοντος ή/και στελεχών της Εταιρείας, ως προσκεκλημένων ομιλητών σε συνέδρια νέων αγροτών ή/και σε εκδηλώσεις Γεωργικών Οργανώσεων, όπου, με συνέπεια, συνέχεια, επιμονή και επαγγελματισμό, υποστηρίξαμε ότι η δημιουργία ΟΧΣ είναι «*sine qua non*», για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, τη βελτίωση της ποιότητας και μείωσης του κόστους των αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων, την βελτίωση των συνθηκών εργασίας των αιγο-προβατοτρόφων, την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων που αυτή προκαλεί στο περιβάλλον, την άμβλυνση των μειονεκτημάτων του μικρού μεγέθους των αιγο-προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων και, κυρίως, την δυνατότητα, μέσω αυτής, για οικολογική διαχείριση των εκτεταμένων εκτάσεων ορεινών βοσκοτόπων. (Γ) Η πρότασή μας για την εφαρμογή της καινοτομίας των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, ως στρατηγικής σημασίας παρέμβαση για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, που περιλαμβάνεται, ως μία

³ Οι ολοετώσ σταβλισμένες εντατικές εκτροφές αιγο-προβάτων υψηλών αποδόσεων δεν πληρούν τις θεσμοθετημένες βασικές προϋποθέσεις (εκτατική βοσκή και διαχείριση αυτοχθόνων φυλών αιγο-προβάτων χαμηλών αποδόσεων) οι οποίες, μαζί με άλλα χαρακτηριστικά, προσδιορίζουν την ταυτότητα του εξωστρεφούς προϊόντος «Φέτα ΠΟΠ», ως ελληνικό τυρί φέτα με εξαιρετική διεθνή φήμη. Οι εκτροφές αυτές (φάρμες αιγο-προβάτων ποικίλου μεγέθους) παράγουν γάλα για την μετατροπή του σε τυρί διαφόρων τύπων και οργανώνονται σε πεδινές / ημιορεινές περιοχές, ώστε να πληρούνται συνθήκες θεσμοθετημένης περιβαλλοντικής προσαρμογής και διαχείρισης των ζώων, με κύριες πηγές χονδροειδών ζωτροφών τις καλλιέργειες παραγωγής χόρτου/σανού, τους τεχνητούς λειμώνες και, δευτερευόντως, τους φυσικούς βοσκοτόπους που περιβάλλουν ή εντάσσονται στο Κτηνοτροφικό Πάρκο.

⁴ Οι «Οργανωμένοι Χώροι Σταυλισμού ποιμενικών αιγο-προβάτων κατά την χειμερινο-εαρινή περίοδο» απαιτούν μικρή έκταση, αφορούν σε μικρό αριθμό ποιμνίων, απαιτούν απλούστερη οργάνωση, υπόκεινται σε ειδικό υπόδειγμα λειτουργίας, όμοιο με εκείνο που εφαρμόζεται με τον Κανονισμό λειτουργίας της πολυκατοικίας και συνδέονται οργανικά με επαρκείς εκτάσεις οργανωμένων φυσικών ορεινών/ημιορεινών βοσκοτόπων, όπου τα ζώα του ΟΧΣ θα βόσκουν κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο.

από τις βασικές προτεραιότητες, στο προτεινόμενο «Εθνικό Σχέδιο Επενδύσεων Ανασυγκρότησης της Ελληνικής «γεωργίας»⁵.

Πρόταση: Η συσσωρευμένη γνώση και οι εμπειρίες μας, αλλά και τα στοιχεία που προέκυψαν από την μέχρι τώρα ενασχόλησή μας με την προτυποποίηση των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, είναι διαθέσιμα και μπορούν να παρουσιαστούν στους ενδιαφερομένους Φορείς. Εξάλλου, η γνώση και η εμπειρία που αποκτήσαμε, σχετικά με τις πολυδιάστατες διαρθρωτικές αδυναμίες και ιδιαιτερότητες της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, μας υποχρεώνει να επισημάνουμε την ανάγκη προσεκτικής εφαρμογής της καινοτομίας των ΟΧΣ. Οι πρώτες εφαρμογές θα πρέπει να είναι πιλοτικές και να στηρίζονται σε ολοκληρωμένο σχεδιασμό (τεχνικό, χρηματοδοτικό, λειτουργικό, οικονομικό, θεσμικό), ώστε να έχουν σωστή χωροθέτηση, οργανωτική πληρότητα και τεχνική, χρηματοδοτική, λειτουργική και θεσμική υποστήριξη, προκειμένου οι αιγο-προβατοτρόφοι του κάθε ΟΧΣ να λειτουργήσουν ως Ομάδα: (i) Με κοινά ενδιαφέροντα, αλλά με ατομική ευθύνη στη διαχείριση των ποιμνίων τους και με πειθαρχία στην τήρηση του Κανονισμού χρήσεως των κοινών τεχνικών, οργανωτικών και λειτουργικών υποδομών του ΟΧΣ. (ii) Με συλλογική προσπάθεια για την προμήθεια και με ατομική ευθύνη για την ασφαλή αποθήκευση των χονδροειδών ζωοτροφών στις αποθήκες των ατομικών ποιμνιοστασίων και (iii) Με οργανική διασύνδεσή τους με επαρκείς εκτάσεις οργανωμένων ορεινών βοσκοτόπων, των οποίων η τεχνικά εφικτή απολήψιμη βοσκήσιμη ύλη θα καλύπτει τις ανάγκες των ζώων των ΟΧΣ που θα βοσκούν εκεί κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο, υπό καθεστώς επιβλεπόμενης οικολογικής διαχείρισης των βοσκοτόπων και συντήρησης των τεχνικών υποδομών που διασφαλίζουν την αειφορία τους.

Οι ΟΧΣ, ως Ομάδες περιορισμένου αριθμού αιγο-προβατοτρόφων, δεν εξασφαλίζουν την κρίσιμη ποσότητα πρωτογενών αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων για αποτελεσματική αξιοποίησή τους. Ως εκ τούτου, πρέπει να αποτελούν δορυφόρους ενός Τοπικού Δικτύου αξιοποίησης των πρωτογενών αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων, στο οποίο η Ομάδα του κάθε ΟΧΣ θα συμμετέχει ως μέτοχος. Επομένως, ο ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων είναι μονάδα παραγωγής καλής ποιότητας και χαμηλού κόστους πρωτογενών αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων, τα οποία θα αξιοποιούνται, από το Τοπικό Δίκτυο, για να παραχθούν «πιστοποιημένα αιγο-προβατοτροφικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας», ένα από τα οποία είναι η «Φέτα ΠΟΠ».

Η όλη προσπάθεια πρέπει να αρχίσει με την εκπόνηση εφαρμοστικής μελέτης, η οποία θα περιλαμβάνει: (i) Θεματολογική αποσαφήνιση της τυπολογίας της Ελληνικής Κτηνοτροφίας και χωροταξικό, τεχνικό και εννοιολογικό προσδιορισμό των όρων: «Κτηνοτροφική Ζώνη», «Τύποι Κτηνοτροφικών Πάρκων», «ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων» και «ΟΧΣ ολοετών σταυλισμένων αιγο-προβάτων εντατικής εκτροφής και υψηλών αποδόσεων. (ii) Ανάλυση, αξιολόγηση και κωδικοποίηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου ίδρυσης, χρηματοδότησης, λειτουργίας και περιβαλλοντικής προσαρμογής των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και προτάσεις για αναγκαίες προσαρμογές, ώστε, το πλαίσιο αυτό, να καταστεί ελκυστικότερο στην εφαρμογή του και αποτελεσματικότερο για την λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων. (iii) Τεκμηριωμένη επιλογή δύο περιοχών, με τουλάχιστον δύο θέσεις για ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων σε κάθε περιοχή, διασυνδεομένων οργανικά με Τοπικό Δίκτυο αξιοποίησης των πρωτογενών αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων (προσαρμογή υπάρχοντος ή δημιουργία νέου). Κάθε ΟΧΣ θα πρέπει, επίσης, να συνδέεται οργανικά, όπως προαναφέρεται, με έκταση ορεινών βοσκοτόπων, των οποίων η εφικτή δυνητική βοσκοϊκανότητα θα καλύπτει τις ανάγκες των ζώων που θα βόσκουν εκεί, κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο. (iv) Κατάρτιση Ολοκληρωμένης Τεχνικο-οικονομικής Μελέτης για κάθε περιοχή ώστε να τεκμηριωθούν: η τεχνική δομή και το κόστος των επενδύσεων (ΟΧΣ, βοσκοτόπων) ο τρόπος χρηματοδότησης του

⁵ Κατά την περίοδο 2007-2013 προσπαθήσαμε να προκαλέσουμε την προσοχή της εκάστοτε Πολιτικής Ηγεσίας της Χώρας και του ΥΠΑΑΤρ και των όσων Φορέων υπηρετούν την ελληνική «γεωργία», με την ευρεία της έννοια, για την ανάγκη μακροχρόνιου σχεδιασμού ανάπτυξής της. Επειδή κανένας δεν εξεδήλωσε ενδιαφέρον, αναρτήσαμε στο website της ΕΤΑΓΡΟ (και της Εταιρείας μας www.vakakis.gr) το κεφάλαιο 7 της υπό δημοσίευση αυτοβιογραφίας του γράφοντος, με τίτλο: «Το Παρελθόν, το Παρόν και το Μέλλον της ελληνικής «γεωργίας». Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται, σε ειδικό Παράρτημα, το «Εθνικό Σχέδιο Επενδύσεων Ανασυγκρότησης της Ελληνικής Γεωργίας».

επενδυτικού κόστους, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των επενδύσεων, ο Κανονισμός λειτουργίας των ΟΧΣ και ο Κανονισμός της από κοινού χρήσεως των βοσκοτόπων και τα προεκτιμώμενα οικονομικά αποτελέσματα για κάθε ΟΧΣ. (v) Το Νομικό πλαίσιο, η τεχνική δομή και το κόστος των εγκαταστάσεων των Τοπικών Δικτύων αξιοποίησης των πρωτογενών αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

(A) Σχετικές μελέτες που εκπονήθηκαν την περίοδο 1984-2008

- (1) Το 1984, μετά από διεθνή διαγωνισμό, η Εταιρεία ανέλαβε την εκπόνηση τεχνικο-οικονομικής μελέτης, για λογαριασμό του Υπουργείου Γεωργίας και με χρηματοδότηση της τότε ΕΟΚ, με θεματικό αντικείμενο: «**Ανάπτυξη της Κτηνοτροφίας στην περιοχή βοσκοτόπων Τύμφης Ιωαννίνων και Τζουμέρκων Άρτας**». Η πρότασή μας για την εφαρμογή της καινοτομίας των ΟΧΣ τεκμηριώνεται και περιγράφεται, ως βασική πρόταση οργάνωσης της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, στα κεφάλαια 10.3 και 10.4 του Τεύχους ΙΙΙ και των δύο Μελετών.
- (2) Το 1985, με απ'ευθείας ανάθεση από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, εκπονήσαμε «**Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Νομού Γρεβενών**». Στην ενότητα 2.6 του Προγράμματος τεκμηριώνεται, περιγράφεται και προτείνεται η εφαρμογή της οργανωτικής καινοτομίας των ΟΧΣ ως στρατηγικής σημασίας παρέμβαση για τον εκσυγχρονισμό της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας του Νομού.
- (3) Το 1989, μετά από διαγωνισμό, αναλάβαμε, για λογαριασμό της Νομαρχίας Ευρυτανίας, να εκπονήσουμε «**Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Νομού**». Στο κεφάλαιο 7.2 του Τεύχους Β του Προγράμματος, τεκμηριώνεται, προτείνεται και περιγράφεται η εφαρμογή της οργανωτικής καινοτομίας των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, σε συνδυασμό με την οργάνωση των βοσκοτόπων σε Λιβαδικές Μονάδες ελεγχόμενης βοσκοϊκανότητας και βοσκοφόρτωσης.
- (4) Το 1993 καταρτίσαμε, για λογαριασμό του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Ορεινής Ολυμπίας, «**Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (ΤΑΠ)**». Στην Ενότητα 2.2.03 του Τεύχους Γ του Προγράμματος, προτείνεται και περιγράφεται η δημιουργία ΟΧΣ, για τον εκσυγχρονισμό της ασκούμενης στην περιοχή ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, σε συνδυασμό με την ορθολογική αξιοποίηση του δυναμικού παραγωγικού δυναμικού των ορεινών βοσκοτόπων.
- (5) Το 1994, μετά από διαγωνισμό, αναλάβαμε, για λογαριασμό του Νομαρχιακού Ταμείου Θεσπρωτίας, την εκπόνηση μελέτης με θεματικό αντικείμενο «**Βελτίωση της υποδομής του αγροτικού τομέα, ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές του Νομού**». Η πρότασή μας για την καινοτομία των ΟΧΣ τεκμηριώνεται και περιγράφεται στο κεφάλαιο 6 της μελέτης, ως βασική παρέμβαση για τον εκσυγχρονισμό της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας του Νομού.
- (6) Το 2000, μετά από ανοιχτό διαγωνισμό, αναλάβαμε, για λογαριασμό του τότε Υπουργείου Γεωργίας, την εκπόνηση μελέτης με θεματικό αντικείμενο «**Εφαρμογή του Μέτρου: βελτίωση, εξοπλισμός, ολοκληρωμένη ανάπτυξη και διαχείριση των βοσκοτόπων και δημιουργία συστήματος παρακολούθησης της εφαρμογής του**». Στο κεφάλαιο 6.5. του Δευτέρου Μέρους της Μελέτης, προτείνεται η εφαρμογή της καινοτομίας των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, ως παρέμβαση στρατηγικής σημασίας για την εφαρμογή του προταθέντος Προγράμματος Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης και Διαχείρισης των εκτεταμένων εκτάσεων Φυσικών Ορεινών Βοσκοτόπων της Χώρας.
- (7) Το 2001, μετά από ανοιχτό διαγωνισμό, αναλάβαμε, για λογαριασμό του τότε Υπουργείου Γεωργίας, την εκπόνηση μελέτης με θεματικό αντικείμενο «**Ομαδικό Χώρο Σταυλισμού ποιμενικών αιγο-προβάτων σε κατάλληλες περιοχές της Χώρας**». Η λεπτομερειακή και πειστική περιγραφή των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων προσδιόρισε το ενδιαφέρον του Ψηφιακού Κέντρου Έρευνας του ΑΠΘ – Κέντρου Ελέγχου Γεωργικών Κατασκευών και ανάρτησε, στον ιστότοπό του, κείμενο, με τίτλο: «**Προτυποποίηση Κτηνοτροφικών Πάρκων με σύγχρονες προδιαγραφές. Πιλοτική Εφαρμογή στο Νομό Καρδίτσας**». Με την επιστολή μας 3211/07.05.2007 γνωστοποιήσαμε στο Κέντρο ότι το κείμενο που ανάρτησαν είναι συρραφή εκτεταμένων αποσπασμάτων της μεθοδολογίας που περιγράφεται στη μελέτη μας και ζητήσαμε την απόσυρσή του, η οποία έγινε δεκτή και συνοδεύτηκε από αίτηση συννώμης για το ότι «**διέφυγε της προσοχής τους η κακή χρήση της δικής μας εργασίας από μεταπτυχιακό τους φοιτητή, ο οποίος συνέταξε, με βάση τη μελέτη μας και χωρίς αναφορά σ'αυτήν, διατριβή για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου (επιστολή τους με ημερομηνία 23.05.07)**». Τώρα (Απρίλιος 2014), διαπιστώσαμε ότι το ίδιο κείμενο που είχε, τότε, αναρτηθεί από το προαναφερόμενο Κέντρο, παρουσιάστηκε, με αναφορά στο κείμενο αυτό, από την **Ομάδα Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του (ΕΚΚΕ)**, τον Οκτώβριο του 2007, στον ιστότοπο www.ekke.gr, με τίτλο «**Κτηνοτροφικά Πάρκα**», ως «**καινοτόμος μέθοδος που αποσκοπεί**

στη βελτίωση του περιβάλλοντος και στην αγροτική ανάπτυξη», ενταγμένη στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Life-Περιβάλλον/Envi Friendly και συγχρηματοδοτούμενη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την επιστολή μας 3605/15.04.14, την οποία κοινοποιήσαμε και στο Ψηφιακό Κέντρο Έρευνας του ΑΠΘ, γνωστοποιήσαμε στον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΕΚΚΕ ότι, το κείμενο στο οποίο η ομάδα στήριξε την εργασία της έχει ήδη αποσυρθεί και ότι η σωστή πηγή των όσων καταχωρούνται στο αναρτημένο κείμενο είναι η δική μας μελέτη. Ταυτόχρονα, με την επιστολή μας 3607/15.04.14, προς το Ψηφιακό Κέντρο Έρευνας του ΑΠΘ, την οποία κοινοποιήσαμε στο Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΕΚΚΕ, ζητήσαμε να μας επιβεβαιώσουν την απόσυρση του κειμένου, όπως μας το είχαν, τότε, υποσχεθεί.

(8) Το 2001 αναλάβαμε, για λογαριασμό της «Αναπτυξιακή Αιτωλοακαρνανίας ΑΕ», να καταστήσουμε «**Στρατηγικό Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Νομού Αιτωλοακαρνανίας**». Στα κεφάλαια 5.1.6. και 5.2.4., του Στρατηγικού Σχεδίου προτείνεται η εφαρμογή της καινοτομίας των ΟΧΣ για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας του Νομού, σε συνδυασμό με την οικολογική διαχείριση των φυσικών ορεινών βοσκοτόπων και την αξιοποίηση των πεδινών εκτάσεων στο Λεσίνι.

(9) Το 2008, με απ'ευθείας ανάθεση από την «Αναπτυξιακή Ευβοίας ΑΕ», εκπονήσαμε «**Μελέτη αξιοποίησης των αιγο-προβατοτροφικών προϊόντων της Νότιας Εύβοιας**». Στην ενότητα 5.2 της Μελέτης, προτείνεται η εφαρμογή της καινοτομίας των ΟΧΣ, ως βασική παρέμβαση εκσυγχρονισμού και οργάνωσης του ισχύοντος συστήματος ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας στην περιοχή, προκειμένου τα προϊόντα της να καταστούν ανταγωνιστικά από άποψη ποιότητας και κόστους και να διασφαλιστούν συνθήκες διατήρησης των ζώων υπό καθεστώς ευζωίας και θεσμοθετημένης περιβαλλοντικής προσαρμογής.

(B) **Άρθρα και πρόσφατες παρεμβάσεις του γράφοντος ή/και στελεχών της Εταιρείας σε συνέδρια και εκδηλώσεις**

(1) Άρθρο του γράφοντος με τίτλο «Αιγο-προβατοτροφία, βασική παραγωγική δραστηριότητα για την αειφόρο ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών», Γεωργία/Κτηνοτροφία, τεύχος 5/2007, όπου τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα των ΟΧΣ ως καινοτομία εκσυγχρονισμού της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας.

(2) Άρθρο του γράφοντος με τίτλο «Απόψεις για την ανασυγκρότηση των πυρόπληκτων περιοχών», στην εφημερίδα κέρδος, 11.11.2007, όπου προτείνεται η οριοθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών, ως υποδοχέων των ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων.

(3) Αναπτυξιακό Συνέδριο Περιφέρειας Ηπείρου (Ιούνιος 2011), με θέμα παρέμβασης «**Στρατηγική Διερεύνηση των προοπτικών Γεωργικής και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ηπείρου**», στην οποία κατατέθηκε ειδικό σημείωμα για την σκοπιμότητα ίδρυσης ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων, σε συνδυασμό με την οικολογική διαχείριση, μέσω των ποιμνίων, των οργανωμένων ορεινών βοσκοτόπων.

(4) Συνέδριο με θέμα «**Το κοινό μέλλον υπαίθρου και πόλης**» (Ζάππειο, Σεπτέμβριος 2011), με θέμα παρέμβασης «**Προοπτικές Γεωργικής και Αγροτικής Ανάπτυξης της «Χώρας**», όπου επισημάναμε την σκοπιμότητα ίδρυσης ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων.

(5) Προσυνεδριακή Εκδήλωση του 19^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Νέων Αγροτών (Θεσσαλονίκη Φεβρουάριος 2012), με θέμα παρέμβασης «**Προοπτικές Ανάπτυξης της Ελληνικής Γεωργίας και Υπαίθρου**», με ιδιαίτερη αναφορά στους ΟΧΣ.

(6) 19^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νέων Αγροτών (Ελατοχώρι Πιερίας, Σεπτέμβριος 2012), με θέμα παρέμβασης «**Η ανάγκη για ένα Εθνικό Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της Ελληνικής Γεωργίας / Κτηνοτροφίας και της Υπαίθρου**», με ιδιαίτερη αναφορά στους ΟΧΣ.

(7) Ημερίδα για την υποστήριξη των ΜΜΕ στον τομέα της κτηνοτροφίας και των οπωροκηπευτικών (Μάρτιος 2013). Στέλεχος της Βακάκης και Συνεργάτες ΑΕ, Σύμβουλοι για Αγροτική Ανάπτυξη, παρουσίασε το θέμα: «**ΟΧΣ ποιμενικών αιγο-προβάτων**», ως βασική οργανωτική καινοτομία για τον εκσυγχρονισμό της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας.

(8) Ημερίδα για την Κτηνοτροφία (Λακωνία, Αύγουστος 2013). Στέλεχος της Βακάκης και Συνεργάτες ΑΕ, παρουσίασε το θέμα: «**ΟΧΣ, στρατηγικής σημασίας οργανωτική καινοτομία για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας**».